

A Magyar Heraldikai és Genealógiai Társaság
2022. I. FÉLÉVI PROGRAMJA

Időpont: minden hónap utolsó Csütörtöke,
a felolvasóülések kezdete 17 óra

Helyszín: Magyar Nemzeti Múzeum, Lapidárium

2022. január 27. (17 óra)

**A Máriássy család kegyúri temetkezései a márkusfalvi római katolikus templomban,
különös tekintettel a heraldikai, társadalomtörténeti vonatkozásokra**

Előadó: DR. PANDULA ATTILA elnök

A Felvidék egyik legrégebbi nemzetsége a *márkus- és batizfalvi* Máriássy nemzetség. Ennek alapítójaként (I.) Miklós az 1050-es években élt. A korabeli határvédelem egyik vezetője volt. Ő tekinthető a Szepes vármegyében fekvő Márkusfalva alapítójának. A család részletesebb története a 13. századtól ismert. Idővel különböző ágakra oszlott. A 15. századtól egyre jelentősebb tagjai emelkedtek ki, például (VI.) István. A márkusfalvi családi vár, a mellette emelt, kezdetben fa, majd reprezentatív kőtemplom, különböző kastélyok, udvarházak, stb. emlékjelei ennek a famíliának.

A kezdetben katolikus család egyes képviselői lutheránusok lettek. A 17–18. századi nemzeti függetlenségi harcok idején, illetve a 18–20. századi időszakban több jeles katonát is adtak a Hazának.

A család központja Márkusfalván alakult ki, és az itteni római katolikus templom a 15. századtól a 19. század legelejéig kiemelkedő temetkezési helyükként szolgált.

Több jeles családtag síremléke, illetve annak részlete is fennmaradt.

Például:

1. *Máriássy István* (†1516): Igen kiemelkedő, már a legkorábbi funerológiai szakirodalomban tárgyalt egészalakos tumbafedél, kiemelkedő heraldikai, vexillológiai, falerisztikai vonatkozásokkal.
2. nemes *Máriássy Zsigmond* (1564–1622): Heraldikai vonatkozású síremlék.
3. (márkusfalvi) *Máriássy András* (1558–1608): Heraldikus sírkő.
4. *Máriássy Pál* (†1644): Heraldikus sírkő.
5. *Máriássy Ferenc* (1597–1649): Heraldikus sírkő.

Az előadó részletesen elemzi a templom belső funerológiai és heraldikai emlékanyagát.

Az ülést vezeti: DR. JÁNOKINÉ DR. ÚJVÁRY ZSUZSANNA alelnök

2022. február 24. (17 óra)

20. századi pénzrendszereink ikonográfiája

Előadó: DR. GARAMI ERIKA főlevéltáros, Budapest Főváros Levéltára

Az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása után minden utódállamnak új valutarendszert kellett bevezetnie a megszűnő közös pénzrendszer helyett. Magyarországon a koronarendszer utolsó éveit alatt kellett a fém pénz-vertést megszervezni, a középkori hagyományok alapján, valamint megteremteni az önálló papírpénz-kiadást, amelynek – az 1848–49-es rövid időszakot nem számítva – nem volt előzménye. A pengők megjelenése már a magyar jelleget hangsúlyozza. A forint pénzrendszer több mint 75 éve alatt többször változott mind a fém-, mind a papírpénzek külső megjelenése, a címerváltozásokon túl is.

Az ülést vezeti: DR. PANDULA ATTILA elnök

2022. március 31. (17 óra)

Levéltárak Szerbiában, Horvátországban és Boszniában

Előadó: DR. TERNOVÁ CZ BÁLINT főlevéltáros, Budapest Főváros Levéltára

Az 1918-ban szerveződő délszláv állam – Szerb-Horvát-Szlovén, majd Jugoszláv Királyság, 1945 után pedig a titói Jugoszlávia – rendkívül sokszínű, különböző nyelvű, igazgatás-, kultúr- és művelődés-, vallás- és politikatörténettel rendelkező területekről származó levéltári iratanyagot örökölt meg.

Az előadás első részében bemutatásra kerülnek a délszláv levéltár-történet fontosabb momentumai 1918-tól napjainkig, kiemelve az egykori osztrák-magyar vonatkozású levéltári anyag helyzetét, majd a prezentáció második részében az előadó a magyar kutatók számára fontosabb horvát, szerb és boszniai levéltárak nyújtotta kutatási lehetőségeket ismerteti a hallgatósággal.

Az ülést vezeti: KÖKÉNYESSY SZILÁRD alelnök

2022. április 28. (17 óra)

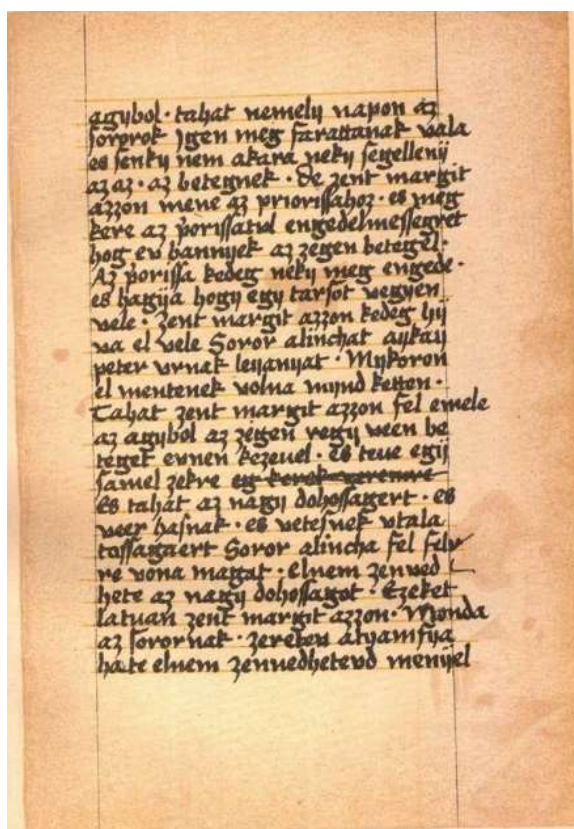
Oroszországi levéltárak online felületei – kutatási lehetőségek, kiindulópontok

Előadó: OGOLJUK ANDREJ magánkutató, hadisír-gondozó

Az oroszországi kutatási lehetőségek kevesek számára ismertek, pedig Magyarországon is egyre többen érdeklődnek az ottani dokumentumok iránt. Legtöbbször a világháborúkban orosz-szovjet területen harcoló, elhunyt vagy eltűnt családtagok felkutatása a cél, amihez jó kiindulópontot jelentenek az elmúlt években digitalizált és online publikált levéltári állományok. Az előadó ezeket a lehetőségeket veszi sorra, segítséget nyújtva a kutatás elkezdéséhez, az otthonról is hozzáférhető felületek kezeléséhez.

Az ülést vezeti: GYENES LÁSZLÓ titkár

2022. május 26. (17 óra)

Ráskay Lea nemzetsége a XVI. században

Előadó: DR. JÁNOKINÉ DR. ÚJVÁRY ZSUZSANNA alelnök

A Guth-Keled nemzetségből származó *ráskai* Ráskay család tagja, Ráskai Demeter, már a XIII. század elején országos méltóságot viselt, királynéi pohárnokmester, majd fia bán volt. A leszármazottak közül többen is fontos pozíciókat töltöttek be a XIV–XV. században, míg a XVI. század második felére kissé „megaprósodott” a nemzetség. A család tagja volt a Nyulak szigetén élt, művelt és neves domonkos apáca, Ráskay Lea is. Ráskay I. Gáspár még II. Lajos király főkamarása, tárnokmestere és temesi ispánja volt, és nőrokonai útján rokonságban állt a *gersei* Pethőkkel, a Bebekekkel, a Pálóczyakkal. Ám a Mohács után történt elitváltás a családot sem kerülte el. Az országos nagyméltóságok sorából kiestek, és nő- és férfi házastársaik ezután inkább csak a megyei középnemesség köréből kerültek ki; pl. a Horváth-Muranics, *buthkai* Viczmándy, *nagyimihályi* Eödönffy, *rozsályi* Kún, *sóvári* Soós stb. családokból. A XVI. század végi státusukat Ráskay Katának, előbb Horváth-Muranics Ferenc, majd az akkor felemelkedő Barkóczy családból származó László özvegyének 1601. évi végrendelete alapján mutatja be az előadó.

Az ülést vezeti: OGOLJUK-BERZSENYI ANETT főtitkár

2022. június 30. (17 óra)

1. Zászlók a XX-XXI. századból: változások, történetek

Előadó: BALOGH LÁSZLÓ zászlógyűjtő, Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum

Az előadó betekintést nyújt a Zászlómúzeum fennállásának 25 éves történetébe, gyűjtőmunkájának 38 éve alatt tapasztalt érdekességeket, rövid történeteket mutat be.

2. Az orosz polgárháború (1917–1923) zászlói

Előadó: BAKÓ BÁLINT muzeológus, Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum

A több, mint öt éven át dúló és a világ politikai térképét örökre átformáló oroszországi polgárháborúról a „fehérek” és a „vörösök” konfliktusa jut eszünkbe, melyből végül utóbbiak kerültek ki győztesen. A száz éve, 1917 és 1923 között zajló „dráma” cselekménye azonban sokkal összetettebb. Szereplőinek száma is jelentékeny, nem szűkíthetjük le két, egymással szemben álló, különböző ideológiát valló csoportra. Az előadó archív fotókkal és rekonstrukciókkal illusztrálva mutatja be a tengernyi frakció – köztük a kozákok, a feketék, a zöldek, a szabadcsapatok, az intervenciók erők és a megannyi nemzetiség – seregeinek zászlóit. *„Változatos formáik, színeik, mondanivalójuk, reményeim szerint Önöket is annyira ámulatba ejti, mint engem egykor.”*

Az ülést vezeti: DR. TÖRÖK RÓBERT titkár